

INNOWACJA PEDAGOGICZNA

pn.

„Wychować człowieka mądrego Wprowadzenie modelu pracy wychowawczej i resocjalizacyjnej z zastosowaniem metody tutoringów szkolnych jako profilaktyki pozytywnej problemów w polskiej szkole”

Autor innowacji:

Mariusz Budzyński - tutor i trener, autor koncepcji eksperymentalnych szkół ALA Autorskich Liceów Artystycznych i Akademickich

Autorzy adaptacji innowacji do warunków szkoły:

Nauczyciele Zespołu Szkół nr 8 we Włocławku

Czas realizacji innowacji

Data rozpoczęcia innowacji: **1 września 2017 r.**

Data zakończenia innowacji: **31 grudnia 2018 r.**

Czas trwania innowacji – **1 rok 4 miesiące**

Zakres innowacji:

Zmiana dotyczy klas 4 – 7 szkoły podstawowej

Podstawa prawna:

- *Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.);*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz. U. z 2002 r. Nr 56, poz. 506, z późn. zm.).*

Wprowadzenie

Istotą niniejszej innowacji pedagogicznej, mającej charakter zmiany metodyczno-organizacyjno – programowej, jest wdrożenie w szkole modelu pracy wychowawczej z zastosowaniem metody tutoringów szkolnych jako profilaktyki pozytywnej problemów w polskiej szkole.

Innowacja została opracowana w oparciu o założenia i doświadczenia pedagogiki dialogu oraz tutoringów szkolnych, jako metody edukacji zindywidualizowanej, której celem jest skuteczne wspomaganie wybranych uczniów z 7 klas szkoły podstawowej, w grupie klas 4 – 8, w ich indywidualnym rozwoju, niezależnie od uwarunkowań podyktowanych ich predyspozycjami psychofizycznymi.

Model zindywidualizowanej pracy z uczniem metodą tutoringów zakłada, że jest to długofalowy proces współpracy nauczyciela - tutora z uczniem, nakierowany na integralny – obejmujący wiedzę, umiejętności i postawy – rozwój podopiecznego.

Istotą tutoringów są indywidualne spotkania, w trakcie których w atmosferze dialogu, szacunku i wzajemnej uwagi, tutor pracuje z podopiecznym, pozwalając mu dogłębnie poznać określony obszar wiedzy, rozwinąć umiejętność samodzielnego jej zdobywania oraz rozwinąć sztukę maksymalnego korzystania z własnych predyspozycji, talentów i zasobów intelektualnych.

Tutoring prowadzi także podopiecznego do mądrości i dojrzałości emocjonalnej oraz społecznej, ponieważ:

- pozwala na dostrzeżenie swych mocnych stron oraz na budowanie prawidłowej, realistycznej samooceny i poczucia własnej wartości,
- budowany jest na wartościach, które podziela cała społeczność szkolna,
- poprzez dialogowe relacje kreuje klimat bezpieczeństwa i współpracy,
- sprzyja twórczemu podejściu do życia i do nauki.

Skuteczności modelu pracy szkoły opartej na tutoringach należy upatrywać w zmianach relacji pomiędzy nauczycielem i uczniem oraz w zakresie opieki szkolnej, i związanych z nią oddziaływań wychowawczych. Zmiana owych relacji i, idące w ślad za nią, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa w szkole, zarówno uczniów jak i nauczycieli, jest warunkiem budowania gotowości ucznia do nauki, a w odniesieniu do nauczycieli, warunkiem ich gotowości do jego wspierania. Dalekosiężnym efektem tej zmiany powinno być

zintegrowanie czterech środowisk: nauczycieli, uczniów, rodziców i pracowników obsługi szkoły we współpracy nad wykonaniem wspólnego zadania „uczenia się” czyli zbudowania w szkole „wspólnoty wzajemnie uczącej się”.

Wdrożenie tak opisanej innowacji pedagogicznej opartej na tutoring w konsekwencji wprowadzi do organizacji systemu opieki szkolnej zespół 2 - 3 tutorów przypisanych poszczególnym klasom.

Opis zasad innowacji

(§§1,2,3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz. U. Nr 56, poz.506 ze zm.))

Wariant podstawowy innowacji: Tutoring rozwojowy

I. Cele innowacji

1. Cel główny: Rozwój mocnych stron i zainteresowań ucznia.

2. Cele operacyjne:

- zbudowanie partnerskiego sojuszu między szkołą i rodzicami – sojuszu, współdziałania nauczyciela-tutora i rodziców otaczających zgodnym wsparciem dziecko (ucznia),
- indywidualny, zrównoważony rozwój ucznia w oparciu o jego mocne strony,
- partnerskie relacje w całej społeczności szkolnej oparte na postawie dialogu personalnego, prowadzące do ukształtowania w szkole wspólnoty wzajemnie uczącej się.

II. Organizacja innowacji /założenia i metody pracy/

Przewiduje się następującą ścieżkę realizacji tutoringu rozwojowego:

1. przydzielenie przez dyrektora szkoły w klasach , w których będzie realizowana innowacja, 2-3 nauczycieli-tutorów, którzy będą tworzyć zespół wychowawczy, w przypadku , gdy wychowawca klasy jest jednocześnie tutorem, pełni on funkcje lidera – koordynatora zespołu klasowego. W przypadku , gdy wychowawca nie jest tutorem, lidera – koordynatora wybiera się spośród tutorów przypisanych do danej klasy,
2. przestrzeganie zasady, że uczniowie mają obowiązek, a ich rodzice w razie potrzeby powinni uczestniczyć w zajęciach przewidzianych innowacją – tutorialach i spotkaniach,
3. dopuszczenie możliwości procesu ustalania i zmiany tutora ; zmiana, o której mowa nie może być dokonywana częściej niż raz w semestrze, a procedura jej przeprowadzenia nie powinna trwać dłużej niż 1 tydzień(procedura wyboru i zmiany tutora opisana została w pkt....),
4. zmiany tutora dokonuje się zgodnie z opracowaną procedurą, (patrz pkt ...) zakładającą , że uczeń, jego rodzice lub tutor mogą wnioskować dodyrektora szkoły o potrzebie zmiany tutora/podopiecznego;
5. przyjęcie standardowego czasu indywidualnej, bezpośredniej pracy z uczniem i jego rodzicami w uśrednionym, miesięcznym wymiarze określonym poniżej w pkt. 8,
6. przyjęcie zasady, że współpraca tutora z uczniem ma charakter poufny i funkcjonuje tylko w relacji tutor–uczeń–rodzice; odstępstwo od tej zasady jest możliwe jedynie w przypadkach, gdy uczeń (podopieczny) może wejść w konflikt z prawem lub podejmuje działania ryzykowne, zagrażające zdrowiu lub życiu,
7. przyjęcie założenia, że tutor, wykorzystując odpowiednie narzędzia we współpracy z rodzicami, pomaga uczniowi poznać własne możliwości, planować pracę i wyznaczyć osobistą ścieżkę rozwoju i nie podejmuje się zadań psychologa lub psychoterapeuty.

8. Do zadań **lidera - koordynatora** zespołu wychowawczego w przypadku, gdy pełni funkcję wychowawcy klasy, należy:

- a. prowadzenie dokumentacji z przebiegu nauczania (dziennik lekcyjny klasy, arkusze ocen, wypisywanie świadectw),
- b. odbywanie spotkań z całą klasą w ramach zajęć z wychowawcą,
- c. organizowanie spotkań nauczycieli-tutorów danej klasy w ramach koordynowania ich pracy (w zależności od potrzeb),
- d. w odniesieniu do oceny zachowania ustalonej przez tutora z uczniem, dokonywanie jej wpisu w dokumentacji szkolnej.

W przypadku, gdy lider – koordynator zespołu klasowego nie jest wychowawcą, nie wypełnia w/w zadań. Jego funkcja jest jedynie koordynowanie pracy zespołu tutorów przydzielonych do danej klasy.

9. Do zadań **nauczyciela-tutora – członka klasowego zespołu wychowawczego** należy:

- a. prowadzenie indywidualnej pracy wychowawczej z uczniami i w razie potrzeby z rodzicami,
- b. kontrolowanie uczestnictwa ucznia w tutorialach i reagowanie na pojawiające się w tym zakresie problemy,
- c. sporządzanie we własnym zakresie notatek, uwag oraz spostrzeżeń ze spotkań z uczniem.

10. Ustala się, że czas indywidualnej, bezpośredniej pracy nauczyciela – tutora z uczniem wynosić będzie w uśrednieniu:

- kl. IV – VIII szkoły podstawowej - od 20 do 35 min. jeden raz w miesiącu,

11. Do zadań tutora w odniesieniu do konkretnego ucznia należy:

- a. Tworzenie i pilotowanie indywidualnej ścieżki rozwoju ucznia,
- b. poznanie ucznia, w szczególności jego zainteresowań, predyspozycji, mocnych i słabych stron,
- c. monitorowanie postępów i sytuacji ucznia w ciągu semestru,
- d. comiesięczne dłuższe spotkanie – tutorial z uczniem,
- e. cotygodniowe, podtrzymujące relacje, krótkie spotkania z uczniem,
- f. podsumowanie wraz z uczniem poziomu osiągniętych efektów pracy na koniec semestru (roku) z zainspirowaniem ucznia do autorefleksji,
- g. autorefleksja tutora na koniec semestru wraz z wnioskami do dalszej pracy
- h. uczestnictwo w spotkaniach klasowego zespołu wychowawczego oraz superwizjach (raz w miesiącu z całą grupą nauczycieli – tutorów z opiekunem wdrożenia oraz indywidualnie w razie potrzeby tutora)
- i. Tutor nie podejmuje się zadań przypisanych wychowawcy.

III. Zasady wyboru lub zmiany tutora

1. Uczniowie danej klasy wybierają nauczyciela tutora spośród określonej listy tutorów.
2. Nauczyciel – tutor obejmuje opieką tutorską 7 uczniów, dopuszczana jest możliwość objęcia opieką kolejnych uczniów za zgodą tutora.
3. Decyduje kolejność zgłoszeń.
4. Zmiana tutora może nastąpić na wniosek ucznia, rodzica lub tutora, bez podawania konkretnej przyczyny; zmiana, o której mowa nie może być dokonywana częściej niż raz w semestrze, a procedura jej przeprowadzenia powinna trwać dłużej niż tydzień.
5. Wybór lub zmianę tutora dokonuje się na specjalnie opracowanej deklaracji, która dostępna będzie w sekretariacie szkoły.

IV. Przewidywane efekty działalności innowacyjnej

Realizacja zadań ujętych w innowacji powinna przynieść:

- w szkole:
  - o zwiększenie poczucia bezpieczeństwa psychicznego uczniów, ich rodziców i nauczycieli;
  - o zbudowanie wspólnoty „wzajemnie uczących się” siebie i od siebie;
- u ucznia, wzrost:
  - o samodzielności;
  - o odpowiedzialności (w tym za proces własnej edukacji);
  - o zdolności do podejmowania decyzji;
  - o systematyczności, samodyscypliny i umiejętności planowania zajęć;
  - o umiejętności wyboru drogi życiowej i budowania planów życiowych;
  - o umiejętności realizowania przyjętych planów i pokonywania trudności;
  - o umiejętności samodzielnego uczenia się (również wyboru i oceny źródła informacji)
  - o samoakceptacji i poczucia własnej wartości;
  - o otwartości i życzliwości dla innych oraz wzrost poziomu zaufania;
  - o odwagi w formułowaniu i głoszeniu własnych poglądów;
  - o umiejętności twórczego, samodzielnego myślenia;
  - o tolerancji (akceptacji dla innych zachowań i poglądów);
  - o poszanowania dla pracy innych;
  - o umiejętności zgodnej współpracy (pracy w grupie);
  - o wrażliwości na losy innych i odpowiedzialności z tym związanej.
- u nauczyciela, rozwój i doskonalenie umiejętności:
  - o życia w postawie dialogu z zachowaniem szacunku dla człowieczeństwa każdej „spotkanej” osoby, oraz zmianie podstawy autorytetu nauczyciela tj. rezygnacja z autorytetu „nadanego” wynikającego z pełnionej funkcji, na rzecz autorytetu osobowości;
  - o nawiązywania, budowania dobrych relacji międzyludzkich;
  - o porozumiewanie się bez przemocy;
  - o tworzenia strategii (planów) dalekich i bliskich;
  - o elastyczności w realizacji planów;
  - o poszukiwania rozwiązań w oparciu o analizę przyczyn i skutków;
  - o rozwijania postawy współodczuwania;

- zachowania własnej autentyczności w profesjonalnym realizowaniu zadań;
  - bycia konsekwentnym z zachowaniem elastyczności w sytuacjach, które tego wymagają;
  - dostosowywania wymagań do możliwości ucznia;
  - oddawania, tam gdzie jest to możliwe i uzasadnione inicjatywy, podejmowania decyzji i odpowiedzialności w ręce podopiecznego;
  - nierygorystycznej systematyczności;
  - wyczuwania i stawiania „granic”;
  - pełnienia funkcji rzecznika praw podopiecznego w szkole;
  - wyznaczania odpowiednich granic swojej odpowiedzialności za podopiecznego.
- u rodziców:
- wzrost zaufania do nauczycieli i szkoły;
  - wzrost gotowości do współpracy ze szkołą w oddziaływaniu wychowawczym i wspierania dziecka w nauce;
  - większe zaangażowanie w życie szkoły;
  - wzrost świadomości pedagogicznej.

Działania podjęte w innowacji powinny doprowadzić do zmiany postawy, opartej na oczekiwaniach i roszczeniach, na wzajemne zrozumienie i współpracę, zarówno w odniesieniu do rodziców, uczniów, jak i nauczycieli i ostateczne zbudowanie wspólnoty „wzajemnie uczących się” siebie i od siebie podmiotów społeczności szkolnej

V. Ewaluacja

1. Zakładana ewaluacja innowacji będzie przeprowadzona przez profesjonalny zespół badawczy ds. ewaluacji złożony m.in. z pracowników naukowych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, któremu przewodniczyć będzie doświadczona badaczka tutoringu w polskim systemie oświaty.
2. W odniesieniu do wdrażania tutoringu w szkole, ewaluacja będzie skoncentrowana na jego efektywności w kontekście rozwoju określonych kompetencji i postaw uczniów będących w relacji tutorskiej, co oznacza że zostanie opisane oddziaływanie tutoringu na rozwój ucznia w przestrzeni szkolnej, w relacjach społecznych oraz na wzrost jego osobistej dojrzałości.
3. Ewaluacja zakłada również objęcie badaniami tutorów oraz rodziców.
4. Badanie efektywności tutoringu będzie realizowane w dwóch fazach:
  - a. na początku roku szkolnego 2017/18 zostanie dokonana analiza stanu wyjściowego w odniesieniu do klimatu społecznego szkoły, relacji między uczniami, między uczniami i nauczycielami, a także w odniesieniu do samopoczucia uczniów oraz poczucia ich przynależności do szkoły i środowiska lokalnego, jak również postaw nauczycieli-tutorów.
  - b. na koniec roku szkolnego 2017/18 zostanie przeprowadzona analiza stanu po dokonaniu wdrożenia dla dokonania opisu w odniesieniu do efektów oddziaływań tutoringu na badane na początku roku szkolnego zmienne.

5. Narzędzia badawcze, które zostaną wykorzystane w procesie ewaluacji będą rzetelne i trafne.
6. Efektem końcowym ewaluacji będzie będzie raport zawierający wnioski z ewaluacji dedykowany i przekazany szkole realizującej innowację.

